

Prof. Dr. Mehmet Özmen
Armağanı

Editörler

Nurettin Demir - Faruk Yıldırım

Adana 2014

Prof. Dr. Mehmet Özmen Armağanı

Editörler: Nurettin Demir - Faruk Yıldırım

© Bu kitapta basılan makalelerin yayın hakları yazarlarına aittir. Makaleler, yazarlarının izni olmadan basılı veya elektronik olarak çoğaltılamaz, başka dile çevrilemez.

ISBN: 978-975-487-196-8

Kapak Tasarım: Emine Ağırbaş

Baskı: Çukurova Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü

İsteme Adresi: Çukurova Üniversitesi

Basın ve Halkla İlişkiler Bürosu

Balcalı/ADANA

Mail: basin-halk@cu.edu.tr

Tel. : 0 322 338 71 14

Prof. Dr. Mehmet Özmen

Prof. Dr. Mehmet Özmen, Hatay Erzin Başlamış köyünde doğdu. Mevsim güzdü. Mehmet dayısı askerden geldiğinde kırklı olduğuna göre 1945 yılının Eylül-Ekim aylarında doğmuş olmalı. O zamanlar adet olduğu üzere askere erken gitmesin diye babası nüfusa iki yaş küçük yazdırdı: 16.10.1947.

İlkokulu, doğduğu köyde okudu. Yedi yaşına basınca, bugün okula git kaydını yaptır dediler. Mahalledeki diğer çocuklarla köyün öbür ucundaki ilkokula gitti. Tek öğretmenli iki sınıflı bir okul. 1., 2., 3. sınıflar bir sınıfta, 4. ve 5. sınıflar diğer bir sınıfta okumaktaydı. Öğretmen, yeni gelen öğrencileri sırayla kaydetmekteydi. Sıra Mehmet'e gelir. "Adın ne?": "Mehmet". "Baba adı": "Mustafa". "Ana adı": "Meryem". Arkadan itiraz gelir. İtiraz eden dayısının oğlu Ali'dir: "Öğretmenim o bilmiyor, onun adı Gazi". Öğretmen bir daha sorar. "Oğlum adın ne?" "Mehmet." Ali bir daha itiraz eder, "Öğretmenim o bilmiyor onun adı Gazi". Öğretmen, Ali'yi susturur. "Sus. Kendisinden iyi mi biliyor-sun?"

Anası, adının Battal Gazi olmasını istiyordu; ama babası nüfus memurunun yanına varınca Battal'ı unuttu. "Çocuğun adı Gazi." dedi. Nüfus memuru, "Amca, Gazi olmaz yasak. Gazi unvan, başka ad koymanız lâzım." Babası da "Öyleyse Mehmet olsun" dedi. Zaten aile şeceresinde hâkim olan üç isim vardı: Mehmet, Ali, Hasan. Kendisi de adının Mehmet olduğunu kayda giderken öğrendi: "Senin adın Mehmet. Kaydını yaptırırken Mehmet de".

O yıllarda, öğretimde aktif metot uygulandığı için, dersleri ağırlıklı olarak öğrenciler anlatırdı. 4. ve 5. sınıflarda okurken neredeyse her gün bütün dersleri Mehmet anlattı. Öğretmeni, babasını her gördüğünde de, "Mustafa Efendi, Mehmet'i okut" tembihinde bulundu.

1958 yılında Dörtöyl Ortaokuluna kaydoldu. İki ay sonra, Erzin'e Ortaokul açılınca, Erzin Ortaokulu'na nakloldu. Erzin ile Başlamış Köyü arası 5 kilometre. Mehmet, köyün diğer çocukları gibi, Erzin ile Başlamış arasında, üç yıl gitti geldi. Ortaokul sabahleyin, saat 07.00'de derse başladır. Öğleden sonra ise, 17.00'de dersten çıkı-lırdı. Mehmet ve arkadaşları, sabahleyin 05.30'te kalkar, okula yetişebilmek için, kış kıyamet, yağmur çamur, şemsiyesiz paltosuz, 06.00'da yola çıkar, akşam saat 18.00'de eve gelir, yemeğini yer ödevlerini yapardı. Sonraki gün aynı şekilde 5 kilometrelik yolu yürümek üzere yine saat 06.00'da yola çıkardı.

Ortaokulu Erzin'de bitirdi. Liseye 1961 yılında Mersin Tevfik Sırrı Gür Lisesinde başladı. İkinci sınıfta İskenderun Lisesine nakil oldu. Son sınıfta İngilizce-den ikmale kaldı, Eylülde veremedi. O yıl, İstanbul Hukuk Fakültesini kazanmıştı. Rahmetli sınıf ve ev arkadaşı Avukat Atilla Ceylan, "Hukukçu olsaydın iyi bir Yargıtay hâkimi olurdun" der arkasından da kıs kıs güler "Ama iyi de sürü-

lürdün" diye ilave ederdi. İkinci yıl, ortaokuldan beri devam eden dil ve edebiyat tutkusu dolayısıyla, 1965 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne girdi.

Bir gün Türk Dili ve Edebiyatı koridorundaki sınıflardan birinde otururken, kendisi gibi sınıfta bulunan iki kız arkadaşı "Mehmet, Yüksek Öğretmen Okuluna sınavla öğrenci alınıyormuş. Bugün başvurunun son günü, biz başvurmaya gidiyoruz, istersen sen de gel" der. İki kız arkadaşı ile birlikte Çapa Yüksek Öğretmen Okuluna başvurur. Yapılan sınavı kazanır ve 1966-1967 Öğretim Yılı başında, Çapa Yüksek Öğretmen Okuluna yatılı öğrenci olarak girer.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu, diğer arkadaşları gibi, kendisine de bir takım olanaklar sağladı. Okul, her ay, yol parası verdi, her yıl elbise ve kitap parası verdi. Barınma olanağı verdi, yetmedi kendisi gibi perhiz yapan öğrencilere - kendisi ezeli mide hastasıdır- sürekli özel perhiz yemekleri verdi. Etüt odasında şahsına ait çalışma masası verdi.

1969 yılının bütün yazında çalıştı, mezuniyet tezini bitirdi. Eski Türk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı sertifikalarını verdi. Geriye sadece, Yeni Türk Dili ve Umumi Türk Dili sertifikaları kalmıştı. Onları da biliyordu. Her şey hazır. 1969 Yılı'nın eylülünde mezuniyet için sınavlara girebilirdi.

Dört yıl boyunca İstanbul'u gezmiş ama doyuya gezememişti. İstanbul'u gezmek için o dönem sınavlara girmede. 1969 Eylülünden 1970 Şubatına kadar, neredeyse, İstanbul'daki bütün tiyatrolara gitti: Kenterler, Dormen Tiyatrosu, Ulvi Uraz, Muammer Karaca, Lale Oraloğlu vb. O yıl açılan Kültür Sarayı'nın da aşağı yukarı bütün oyunlarını seyretti.

Şan Sineması'nda, dönerli olarak her hafta biri verilen Klasik Batı müziği konserleri ile Münir Nurettin Selçuk, Mefharet Atalay veya Emin Ongan yönetimindeki Türk sanat müziği konserlerine gitti. Yine o süre içinde neredeyse, bütün resim sergilerini gezdi, sanat değeri taşıyan filmleri izledi.

Niyeti mezuniyet sınavlarına Haziranda girmekti. Şubat ayında sınav harçları yatırılıyordu. Bir arkadaşı, "Harcını yatır, istersen sınavlara girmezsin, kararını sonra ver." dedi. Bunun üzerine sınav harcını yatırdı, mezuniyet sınavlarına girdi ve mezun oldu.

Yüksek Öğretmen Okulu yönetimi, o dönem, Yüksek Öğretmen Okulundan mezun olan öğrenciler arasından Mehmet'i ilköğretmen Okullarına öğretmen olarak seçti. Ankara'ya, Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğüne gitti. Mehmet'i tek başına Öğretmen Okulları Genel Müdür Yardımcılarından birinin odasına aldılar. Genel müdür yardımcısı Mehmet'in önüne dörde katlanmış iki kâğıt koydu. Mehmet, kurayı çekti: Trabzon Erkek ilköğretmen Okulu. Mehmet'i büroya aldılar, işlemler tamamlandı ve atama emri, telgrafla Trabzon ilköğretmen Okuluna bildirildi.

Hafiften, ince ince yağmurun yağdığı bir akşamüzeri Trabzon'a vardı. Erkek ilköğretmen Okulu, denize nazır, tertemiz bir binaydı. Ders anlatırken bir yan-

dan da denizi, bazen de rüzgârlı havalarda, denizin üstünde kuğular gibi oluşan köpükleri seyretmek özel bir zevkti. Okul yatılı olduğu için öğretmenlere ayrılan odada diğer arkadaşlarıyla birlikte kaldı. Trabzon'da kaldığı süre içinde, Rize, Erzincan, Erzurum, Kars gibi illere giderek, Karadeniz ve Doğu Anadolu'yu daha yakından tanımaya çalıştı.

O yıl, köylerinde ilkokul öğretmenliği yapan Aysel Hanımla nişanlandı. 1972 yılında evlendiler, kendisi eş durumundan Hatay Kız İlköğretmen Okuluna edebiyat öğretmeni, eşi de Gümüşgöze Köyüne ilkokul öğretmeni olarak atandı.

Hatay Kız İlköğretmen Okulunda iki yıl kaldı. Disiplinli bir öğretmen olarak bilindi. Birinci karnede sınıf başarısı yüzde 40'larda idi, bunun için eleştirenler oldu. Öğrenciler, bir kaç bin öğrenci içerisinde seçilmiş zeki öğrencilerdi; ancak alt yapıları yoktu. Sıkı bir çalışma disiplinine girdiler ve yılsonunda başarı oranı yüzde 85'lere, yüzde 90'lara çıktı. Yıllar sonra trenle yaptıkları bir yolculukta karşılaştıkları bir öğrencisi "Öğretmenim biliyor musunuz, siz ayrıldıktan sonra, sizin verdiğiniz temel bilgiler sayesinde, bizim sınıfta, kompozisyon dersinden 8'in altında not alan olmadı." dedi.

Altı Mart 1973 tarihinde Bengü, beş Mayıs 1974 tarihinde Duygu, on Ekim 1975 tarihinde de Meryem Bilge doğdu. Peş peşe, birer yıl arayla okudular. Akşamları, ev tam bir etüt havasına girerdi. Babaları, onlar için her konuda hem sözlük hem ansiklopedi idi. Bengü ile Duygu hukukçuluğu seçtiler ve avukat oldular, Meryem Bilge ilkokul yıllarından beri gönül verdiği resmi seçti, resim öğretmeni oldu. Her zaman birbirlerine yardımcı oldular, destek çıktılar ve kendileriyle ilgili sorunları babalarına yansıtmadan kendi aralarında çözmeye çalıştılar.

1973 öğretim yılı başında, Milli Eğitim Bakanlığından, Konya Selçuk Eğitim Enstitüsüne edebiyat öğretmeni olarak seçildiği, kabul edip etmediği soruldu. Teklifi kabul etti ve edebiyat öğretmeni olarak Konya Selçuk Eğitim Enstitüsüne atandı. 1973-1978 yılları arasında Eğitim Enstitüsünde çalıştı. 1980 öncesindeki siyasal olaylar yüzünden sıkıntılı yıllar geçirdi.

Eğitim Enstitüsündeki en büyük şanslarından biri, Tunca Kortantamer gibi bir dostu tanımak oldu. Doktorasını Almanya'da *aliyyü'l-â'lâ* ile veren Tunca Kortantamer'i, Almanya dönüşü, mevcut üniversitelerde kadro bulamadığı için Milli Eğitim Bakanlığı Konya Selçuk Eğitim Enstitüsüne, edebiyat öğretmeni olarak atamıştı. Burada iki yıl çalışan Tunca Kortantamer, daha sonra, İzmir'de Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesine geçti.

Mehmet Özmen, 1978 yılında Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne, Türk dili asistanı olarak girdi. Selçuk Üniversitesi'ne girdiğinde, üniversitenin henüz yüksek lisans ve doktora programı olmadığı için Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde yüksek lisansa başladı. Dersler sabahleyin 08.30 başlıyordu. Konya-Ankara arası, yolda mola verilmezse 3 saat sürüyordu. Sabahın ilk otobüsleri molasızdı. Bunun için sabahleyin saat 05.00'te otobüse binmek gerekiyordu. Evle otogarın arası, yaya olarak yaklaşık bir saattir. Saat beşte kalkan otobüse yetişmek için evden sabahleyin saat 4'te çıkmak gerekiyordu. Mehmet, çoğu zaman, Konya'nın

eksi bilmem kaç derece soğukunda yürüdü, sabah saat 05.00 otobüsüne bindi. Saat, 8'i beş on dakika geçe Sıhhiye'de sabahçı kahvesinde bir simit yedi, bir çay içti. 08.30'da derse girdi. Sonra Selçuk Üniversitesi'nin doktora yönetmeliği yayımlanınca, doktora Konya'da devam etti.

Doktora konusu ararken, Tunca Kortantamer, Kahire Kütüphanesi'nde bulunduğu ve kendisinin yayımlayacağı *Ahmed-i Dâ'î Divanı* üzerinde çalışmasını teklif etti. Mehmet'in itirazına rağmen, Divanı yayımlamaktan vazgeçti ve tez çalışması için Mehmet'e verdi. Mehmet, doktora 1980 yılında başladı. İki yıl sonra danışman hocası Prof. Dr. Mustafa Canpolat rotasyon nedeniyle Konya'daki derslere gelemeyince, tezin devamında Prof. Dr. Kemal Eraslan yardımcı oldu ve 1985 yılında dil doktoru oldu. Mehmet, asistanlığı / araştırma görevliliği süresince, her yıl ortalama sekiz, on saat bölüm dersine, ayrıca, değişik dönemlerde, Bölümde okutulan her türlü derse girdi, ders verdi.

1987-1988 Öğretim Yılı'nın ikinci yarısında, Eğitim Enstitüsü iken öğretmenlik yaptığı Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Eğitimi Bölümüne yardımcı doçent olarak girdi. 1988-1989 öğretim yılı başında, Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mine Mengi'nin daveti üzerine Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne yardımcı doçent olarak geldi. Mehmet Özmen 1995 yılında doçent, 2001 yılında profesör oldu. 16.10.2014 tarihinde ise, resen emekli olacak.

Mehmet Özmen, Türkiye'nin genel durumuyla ilgili sorunlar bir yana bırakılırsa, Türkiye'nin üniversite olma özelliğine sahip sayılı üniversitelerinden biri olan Çukurova Üniversitesinde çalışmaktan ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki seçkin nitelikli arkadaşlarıyla 26 yıl çalışmış olmaktan her zaman mutluluk duymuştur.

Yayınları

Kitaplar

2001. *Ahmed-i Dâ'î Divanı, Cilt I. (Metin-Gramer-Tıpkıbasım); Cilt II. Dizin, Ankara: TDK.*
2010. *Türk Dili Üzerine Makaleler*, Ankara: Akçağ.
2013. *Türkçenin Sözdizimi*, Adana: Karahan Kitabevi.
2014. *Türkçede -ken Zarf-fiili*, Ankara: TDK.

Makaleler

1981. "Konya'da Güvercincilik", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 1: 157-188.
1987. "DA/DE Bağlama ve Kuvvetlendirme Edatının Türeyişi", *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi* 4: 73-79.
1990. "Hatay-Erzin'de ve Genel Olarak Anadolu'da Değirmen ve Değirmencilikle

- İlgili Kelimeler", *Erdem, Atatürk Kültür Merkezi Dergisi* 5/14: 463-502.
1993. "Karacaoğlan'da Anlatım Kalıpları", *Türk Halk Kültürü Araştırmaları* 1993, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 198, Ankara: 129-140. s.
1993. "Değirmen, Teker ve Tegzinmek Kelimelerinin Kökenleri Üzerine", *Türklük Bilgisi Araştırmaları*: 17. *Richard Nelson Frye Festschrift* II, Harvard. 147-151.
1995. "Cümlelerin Altıncı Ögesi ve Bir Terim Önerisi", *Türk Dili* 519: 224-227.
1995. "Özel Ad Kökenli Tür Adları", *Dil Dergisi* 29: 26-33.
1996. "Bir Eksilteli Cümle Tipi Üzerine", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi* 4: 71-82.
1999. "1990 Sonrası Mizah Dergilerinde Mizah Dili", 3. *Uluslar Arası Dil Kurultayı* 1996, Ankara: TDK. 901-922.
1997. "Türkçe'de Değil Kelimesi ve Kullanımları", *Türk Dil Kurumu Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1995: 315-368. (bk. Aynı makale: *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt XXIX, 2000, 189-244.).
1998. "-İcl/-UcU Ekinin Gelecek Zaman Eki Olarak Kullanılması Üzerine", *Bir. Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi* 9-10 Prof.Dr. Kemal Eraslan Armağanı. 545-556.
2000. "Alkış ve Kargışlarda Cümle ve Anlatım Özellikleri", *Türk Dili* 585: 280-293.
2000. "İsim ve Sıfat Tamlamalarındaki Bozulmalar Üzerine", *Türk Dili* 586: 354-363.
2000. "Türk Söz Diziminde 'Tarafından'lı Anlatımlar", *Türklük Bilgisi Araştırmaları* 24/2, *In Memoriam Agâh Sırrı Levend Hâtıra Sayısı* II, Harvard. 119-188.
- 2004 "Divanü Lügati't-Türk ve Kutadgu Bilig'de Aymak Fiiliyle Kurulan Dolaysız Anlatım Cümleleri Üzerine", *Türk Dilleri Araştırmaları* 14, 2004: 67-77.
2007. "Bağımsız Tümleçler Üzerine" *Tunca Kortantamer İçin*, Ed., Yavuz Akpınar, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
2010. "Hatay-Erzin Başlamış Köyünden Derlenen Bitki Adları", *Atatürk Kültür Merkezi, Erdem Dergisi* 58: 255-268.

Bildiriler

1989. "Orta Öğretimde Türk Dili Öğretimi ve Sorunları", *III. Dil Bilimi Sempozyumu 21-22 Haziran 1989 Dil Bilimi Uygulamaları*, F. Özden Ekmekçi – Vural Ülkü, Adana: Çukurova Üniversitesi. 78-88.
- 1993 "Metin Yayınlarında Noktalamayla İlgili Anlam Kaymaları ve Karacaoğlan'ın Şiirlerindeki Durum", *Adana Valiliği-Çukurova Üniversitesi II. Uluslararası Karacaoğlan-Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu 20-24 Kasım 1991, Bildiriler*, Adana: Adana Valiliği. 167-172.

1995. "Hatay-Erzin Başlamış Köyünden Bilmeceler", *İçel Kültürü* 9/39: 8-11.
2001. "Eksik Olan Dil Bilgisi Terimlerimiz Üzerine" *Doğu Akdeniz Üniversitesi Uluslararası SözlükBilimi Sempozyumu Bildirileri*, 20-21 Mayıs 1999, Gazimağusa, Yayına Hazırlayanlar: Nurettin Demir - Emine Yılmaz, Gazimağusa: EMU Press. 111-125. s.
2003. "Gerek Gerekmek ve Gerekliklik Çekimleri Üzerine", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Prof.Dr. Mustafa Canpolat Adına Düzenlenen Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu*, 12-13 Mayıs 2003, Ankara.
2004. "Özne Üzerine Düşünceler", *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, II, 20-26 Eylül 2004, Ankara: TDK. 2331-2340.
2006. "Trabzon ve Yöresi Ağızlarında Sözdizimi Özellikleri", *Uluslararası Trabzon ve Çevresi Kültür ve Tarih Sempozyumu*, 16-18 Mayıs 2006 Trabzon.
2006. "Türkçede Dolaysız Anlatım", *20. Ulusal Dilbilim Kurultayı Maltepe Üniversitesi Marmara Eğitim Köyü Yerleşkesi 12-13 Mayıs 2006*, İstanbul.
2007. "Olmak Fiiliyle Kurulan Birleşik Fiil Çekimleri Üzerine", *IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı II*, Ankara: TDK. 1417-1426.
2007. "Divanü Lügati't-Türk'teki Manzum Parçalarda Cümle Özellikleri", *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Abay Milli Devlet Pedagoji Üniversitesi Çukurova Üniversitesi, Kazakistan ve Türkiye'nin Ortak Kültürel Değerleri Uluslar Arası Sempozyumu 21-23 Mayıs 2007*, Almatı. Bildiriler, Editör: Sebahattin Şimşir, Bedri Aydoğan.
2008. "Ağızlardan Söz Derleme Çalışmaları ve Derlemelerle İlgili Sorunlar", *Uluslararası Türk Dialektolojisi Çalıştay, Doğu Akdeniz Üniversitesi*, 15-18 Mayıs 2008, Gazi Mağusa-Kıbrıs.
2008. "Bitki Adları Sözlüğü ve Bitki Adlarının Derlenmesiyle İlgili Sorunlar Üzerine", *Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştay, 25-30 Mart 2008, Şanlıurfa*. TDK: 159-164.
2012. "Türkiye Türkçesinde Ses Sıklığı". *Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim 2011) Bildirileri*, Adana: 729-739
2012. "Türkçede İşteşlik", *The Second International Symposium of Turcology (12-14 September 2012, Faculty of Oriental Studies, University of Warsaw*. Varşova.

Yönettiği Tezleri

Yüksek Lisans Tezleri

1991. Yıldırım, Faruk, *Şiir ve Cinayet'te Cümle*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1992. Arı, Bülent, *Karacaoğlan'da Benzetme ve Nitelemeler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.

1994. Özezen Yüceol, Muna; *Gelibolulu Mustafa Ali'nin Hilyetü'r-ricâl'i (Metin-Gramer-Dizin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1995. Kaya, M. Mümtaz; *İnce Memed I ve II Romanlarındaki Eylemlerin Görünüş ve Kılınış Yönünden İncelenmesi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1995. Öztürk, Jale; *Meczub Divanı (İlk 38 varak) Nemenganlı Abdal-Aziz Hoca, Metin-İnceleme-Sözlük*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1996. Aksüt, Mahmut, *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur Romanındaki Birleşik Cümleler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1996. Kırmızı, Aydın; *Necati Bey Divanı'nın İlk Yüz Gazelindeki Benzetme Sanatlarının Dil Yönünden İncelenmesi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1998. Ünlüeser, Aslıhan; *Orhan Kemal'in Baba Evi, Avare Yıllar ve Cemile Romanlarında Tasarlama Kipleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
1999. Evat, Yılmaz, *Haldun Taner'in Kızıl Saçlı Amazon ve Şişhane'ye Yağmur Yağmıyordu / Ayışığında "Çalışkur" Adlı Hikâye Kitaplarında Tasarlama Kipleri ve Tasarlama Anlamındaki Diğer Kullanımlar*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2000. Torun, Yeter, *Gazavat-ı Sultan Murad b. Mehmed Han'da Cümle*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2000. Tüzün, Günay, *Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Yaban, Sodom ve Gomora, Kıralk Konak Romanlarında Ki'li Birleşik Cümle*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2002. Bulak, Şahap, *Bilge Karasu'nun Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamın Adlı Hikâye Kitabında Zarf Tümlerleri*, Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2003. Özkan, Bülent, *Sait Faik'in Üç Öykü Kitabında -Semaver / Sarnıç; Alem-dağda Var Bir Yılan / Az Şekerli; Havuz Başı / Son Kuşlar- Olumsuzlama ve Olumsuzlamanın Metinsel Görünümleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2003. Altınöz, Mehmet, *15 Şubat 2002 Tarihli Cumhuriyet Hürriyet ve Türkiye Gazetelerinde Birleşik Fiiller*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2004. Koca, Ülkü Adalet, *Sait Faik'in "Mahalle Kahvesi / Havada Bulut" Adlı Öykü Kitaplarında +A, +DA, DAn'lı Cümle Öğeleri ve İşlevleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.

2005. Kurt, Meziyet, *Anadolu Türkçesi Sözlüklerinde +IK /+LUK Ekli Kelimeler I-II*; Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2006. Ceylan, Nazife, *Haldun Taner'in Öykülerinde Cümle Bağlayan Bağlaçlar*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2006. Kurt, Meziyet, *Anadolu Türkçesi Sözlüklerinde +Lık / +LUK Ekli Kelimeler I-II*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2009. Çürük, Yasemin, *Attila İlhan'ın Kurtlar Sofrası Adlı Romanında Geçen İki-lemeler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
- Nafak, Hatice, *Tez aşamasında*

Doktora Tezleri

1999. Yıldırım, Faruk, *Çukurova Ağızları -Adana ve Osmaniye İlleri-*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2000. Yüceol Özezen, Muna, *Namık Kemal'in Romanlarında Cümle*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2002. Öztürk, Jale, *Memduh Şevket Esendal'ın İlk Sekiz Hikâye Kitabında Yer Alan Hikâyelerdeki Zarf-Fiiller ve Zarf-Fiil Grupları*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2005. Torun, Yeter, *Nurullah Ataç'ın Denemelerinde Devrik Yapılar*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2007. Özkan, Bülent, *Türkiye Türkçesinde Belirteçlerin Fiillerle Birliktelik Kullanımları ve Eşdizimliliği*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2012. Oturakçı, Nigâr, *Türkiye Türkçesinde Soru Sözcükleri*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.
2013. Altınöz, Mehmet, *Türkiye Türkçesinde Anlatım Kalıpları*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Adana.

Sözer, Huriye, *Tez aşamasında*

Kalegeri, Çiğdem, *Ders aşamasında*